
Mýty a pověry – každodenní náhražky

Dalibor Mašek



Dalibor Mašek 2015

<http://creativecommons.org/licenses/>

Člověk na Zemi. Snad jediné opravdové téma, které je nám dáno a jímž bychom se vážně měli zabývat. A je otázka, jestli nadto vůbec máme jít.

Miluji život a toužím po lidském společenství. A moc rád bych se vyjadřoval v kategoriích jako my, jsme, máme, vnímáme, pomáháme, sdílíme, zvažujeme, poznáváme a poučujeme se, a podobných. Ale jsou chvíle a situace, kdy (už) to opravdu nejde. Jedna z příčin, jež to způsobují, jsou lidské mýty a pověry. Už je totiž nesdílím a nebudu ani napomáhat jejich šíření.

Tohle není populárně naučné čtení, vhodné k čaji nebo kávě, navozující pohodičku, jakási „mýtnice a pověrnice“, jež se humorovou formou předkládá soubor lidských výmyslů zakomponovaných do nepřeborného množství pověr, mýtů, pověstí a teorií. Nemá smysl se jednotlivými mýty a pověrami sáhodlouze probírat nebo je vypočítávat, třebaže by to sběratelé asi ocenili. Každý přece celkem dobře cítí, s jakými souzvucí a jakých se pevně drží.

Tohle je upozornění na jeden aspekt průšvihů, který lidé si způsobili sami, a to bez nejmenší účasti či zavinění kohokoli jiného.

Mýtů a pověr se jednoznačně zbavit lze – je možné (žádoucí, a dokonce nutné) se od nich odpoutat a žít od nich úplně osvobozeni. Ale ano – jde to. Znamená to však resuscitovat své vnímání, napřímit se, protřít si oči, přesměrovat svůj zrak, a zahledět se zpříma do tváře pravdě.

Ta totiž zprvu může být po čertech nepřijemná.

Mám rád člověka a potřebuji jeho společnost. Zdůrazňuji to proto, že zejména v očích osob po krk ponořených do svých mýtů a pověr to tak vůbec nemusí vypadat. Tihle lidé vůbec nejsou schopni rozpoznat a uvidět realitu.

A to je jeden z nezáladnějších aspektů tohoto civilizačního jevu. Neboť mýty a pověry působí jako choroba. A jaká choroba! Jsou jako epidemie, či spíš jako rozlezlá obří pandemie. Zákerná,

těžko (přesto však) léčitelná, na jedince s oslabenou imunitou snadno přenositelná. Není to jenom obraz, ale skutečná nemoc, na níž se sice neumírá, aspoň ne hned, zato ale oslepuje. A oblbuje! Totálně a okamžitě. Pak už nic nerozeznáváte a nevidíte v pravých barvách a konturách.

Navíc jedinci postižení touto chorobou se jako nemocní necítí a na první pohled tak také nevypadají. Tomu bohužel silně napomáhá jednak jejich víra, že nemocní nejsou, a jednak skutečnost, že podobně postižené potkávají všude kolem sebe. Součástí této infekce je totiž účinek ne nepodobný působení drogy, a také její vlastní mantra, že ona je ta pravá pravda.

Mýty a pověry, různé teorie, nauky a doktríny, všelijaké zkazky a pověsti, znečišťují životní prostředí a společenské klima snad po celou (anebo skoro po celou) dobu, co člověk pobíhá po Zemi. A jsou rozhodně víc přítomné, než každodenní chleba. Neboť toho se místy nedostává, zato hloupých nesmyslů je dostatek a přebytek vždy.

Pusťme se do nich. A samozřejmě začnu u sebe, neboť je to přínejmenším slušnost.

Taky jsem si mýtů hýčkal nemálo. Všech už jsem se postupem času pozbavoval, až na dva. Ty se mě držely opravdu dlouho. Vlastně – já jsem si je v slepé víře pěstoval, dlouhé roky neschopen je opustit.

Jeden vypadá šlechetně a kulturně – *hudba je život a život je hudba*. Takhle jsem to jako bonmot podával na veřejnosti, do nitra jsem se pak ujišťoval skromněji *hudba je celý můj život*. Druhý vypadá trochu jako oslava logiky a odpovědnosti – *kvalitnější člověk má více šancí u druhého pohlaví (na partnerství)*.

Oba tyto bludy nevypadají oproti jiným ani zdaleka tak prostě a hloupě, považte: *Říkali to v televizi, tak na tom něco musí být*, nebo *mezi vrcholnými politiky přece musí být pár slušných lidí*, nebo třeba že

múzičtí umělci, zejména herci, jsou svědomím národa, další zase opravdový chlap by nejraději rozséval s několika ženami za noc, a konečně ještě jeden na každém šprochu...

Nemluvíme teď o propálených a celkem neškodných pověrách, jako je např. traverzování černých koček (a snad i kocourů) přes magistrály, nebo takové ty pátky třináctého. (Pověry jsou slabším, méně nebezpečným odvarem mýtu. Mají to už v názvu – věřit může každý, čemu chce. Oproti pověrám mýty bývají prosazovány jako mantry nebo zákony.)

Ty a jim podobné jsou jenom hojně užívaným koloritem, a kdo z vás chcete najít další, použijte vyhledávač Google, vydá vám nejlepší výsledky. (To není reklama, to je konstatování faktu.) Ostatně není třeba zacházet daleko, stačí se projít vlastní myslí a uvažováním, bylo by s podivem, kdybyste nějaký ten mýtus nebo pověru neobjevili.

Ať na to nahlédneme z jakékoli strany, mýty a pověry jsou ve skutečnosti nepravdy. Mohlo by se říct dokonce lži, ale já bych zůstal u nepravd, proto lež v sobě zahrnuje úmysl zamlžovat, převracet, zakrývat, odvádět od pravdy. Mýty a pověry jsou nepravdami spíše mimochodem, nejsou však o to méně škodlivé. To spíš ta naivita a nezralost posluchačů. Ti na nich participují tím, že se jimi obelhávají a udržují je při životě jejich roznášením, čímž se pak snaží vtáhnout do pavučin klamu i druhé.

Jejich klíčovou neřestí je skutečnost, že vytvářejí pokřivený, a tedy nesprávný obraz světa, nebo chcete-li svět doslova vylhaný. Na tuto quasi skutečnost potom lidé reagují, jakoby byla pravdou, ale ona není. Divme se pak tomu neporozumění, nepochopení, chaosu a zmatkům.

Na mýty a pověry bychom mohli zvesela hledět jako na svého druhu projevy kultury, nebo třeba folklóru, kdyby ovšem neza-

plevelovaly a neotravovaly životy miliónů. Zcela deformují a kontaminují společenské klima, což má velmi neblahý vliv a dopad na výsledek mnoha lidských činností.

Máme snad nějaký důkaz, že mýtus nebo pověra jsou nepravdivé? No to si pište. Pokud je totiž něco mýtus nebo pověra, pak to prostě nemůže být pravda, to se vylučuje. Je to v jejich povaze. Jinak bychom je přece nazývali „pravda“. Ještě jinak – je sdělení pravdivé? Pak to ovšem není mýtus, pověra, pověst, pohádka ani nic jiného podobného. Kůň není zebra a zebra není osel. No a oslík není poník. A tma není světlo a naopak.

Jistě nebudete mít problém ztotožnit se s názorem, že když se vám něco dělat nechce, bude to podle toho vypadat, tedy když se vůbec do díla pustíte. Oproti tomu atmosféra všeobecné důvěry, spolehlivosti a poznání skutečnosti, oproti drbům a kecům (mýty a pověry), dává vynikající předpoklad pro zdar prakticky v jakékoli pozitivní tvůrčí činnosti a práci.

A to vůbec nezmiňuji, jak se člověk může cítit, je-li něco vyhané a trvale to nefunguje, a naopak, jak je povznesený a nabitý a silný, když se o věci může opřít, když vnímá a zažívá, jak všechno jde. Máme v sobě touhu po zážitku, že věci jsou tak, jak být mají. Ne pořád nějak jinak, deformovaně a nesprávně.

Otázka je, proč si už jednou konečně lidi neřeknou, tohle je pitomost – a pryč s tím, věci se mají ve skutečnosti takhle.

Nevědí to snad? Jsou tak neinformovaní a až do takové míry hloupí? I když si iluze nedělám, odmítám přistoupit na to, že lidé jsou fakticky taková prostáčka. Přinejmenším určitě přece ne zdaleka všichni; musí být mezi nimi nemalá skupina sečtějších, kteří by těm naivnějším řekli, hele neblbni, zmýlená neplatí, je to tak a tak...

Proto jsem nakloněn až trochu podezřívát osazenstvo této krásné planety nikoli z kromobyčejné prostoduchosti, ale

z úmyslu si mýty a pověry a všelijaké ty pomýlené nauky a pověsti pěstovat. Proč by to ale dělali? K čemu to je?

No protože tohle všechno vytváří zvláštní prostředí, takový nálev, ve kterém se jeden každý cítí líp. Každý? Kdo že se cítí tak líp? Všichni? Ne! Ti nesebevědomí, nejistí, nedospělí, prostomyslní. Respektive – líp, necítí se tak blbě, nepřipadají si tak hloupě, a nezdá se jim, že jsou tak nepovedení.

Zakalte vodu v řece a nevidíte v ní naházené haraburdí. Vypusťte kouřovou clonu a nebude hned tak dobře vidět, co děláte, jak vypadáte, co říkáte, jak se chováte. Mlha je to, co potřebují. Ale nesmí se tomu mlha říkat.

Hráli jste někdy šachy? Souboj dvou mozků prostřednictvím šestnácti bílých a šestnácti černých figurek o různých vlastnostech na čtyřiašedesáti polích. Co udělá takový šachista, když stojí v horší pozici? Tedy šachista, který ví, co dělá? Kalí vodu. Snaží se za každou cenu komplikovat a zamotávat vztahy na šachovnici. Rozhodně poslední, co by si přál, je zjednodušovat situaci výměnou co nejvíce figur, aby se převaha protivníka naplno projevila. Nechce, aby pravda (o jeho pozici a stavu) vyšla najevo. Bude pokud možno protahovat hru a udržovat a živit chaos, možná to soupeře dezorientuje, třeba se splete nebo zakopne, nebo se prostě *něco* stane. Ještě chvíli mít pocit, že můžu vyhrát, že to není ztracené. Oddálit prohru. Ještě aspoň na moment vypadat, že jsem ve hře!

Vypadat... To je to slovo.

Hrát o čas. To je oč takovým běží.

Vypadat. Před ostatními a před sebou. Ne být.

Ale proč? Proč?

Protože nejsou!!

Třebaže to sem tam od svých oblíbených mohli uslyšet. Co to řekl Werich? V Semaforu v šatně to někdo připíchl do horního rohu zrcadla pod polici.

„Když už člověk jednou je, tak má koukat, aby byl. A když kouká, aby byl, a je, tak má být to, co je, a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“

Tesat do kamene. Umělci tahle moudra umějí přednášet, projevovat, vyzpívat, dokonce namalovat nebo zatancovat. Vyprávět a popisovat životní příběhy, dokonce snad i vykládat skutečně pravdivé životní záležitosti, to jó, to oni umějí. Ale to ještě vůbec neznamená být s nimi v souladu, řídit se jimi a také podle nich žít!

Uvažováním asi stejný, avšak projevem běžný, řekli bychom normální člověk, se proti vám postaví a se shovívavým kukučem na vás vyrukují s moudry typu:

Neříkej, že by se mezi politiky nenašlo pár slušných! Přece by ve zprávách nelhali! Není možné, aby na tom (pomluvách, mýtech, pověrách) něco nebylo! Když je někdo úspěšný, tak určitě proto, že je dobrý (schopný, pracovitý, kvalitní). Nehledí přece všichni (mocnáři) pouze na svůj osobní prospěch! Kdo nechodí k volbám, nemá právo si stěžovat a kritizovat...

Ó, jak chápavě, mírumilovně, tolerantně a racionálně to zní!

Jenže co věta, to mýtus jako Brno. Nebo spíš jako Tokio!

Rozumíte tomu? Ještě ne? Přeložím vám tyto *perly* do pokrytectvím nekontaminovaných sdělení.

Neříkej mi, že by ta lež nemohla být taky trochu pravda! Určitě je v tom bezpráví i kus spravedlnosti! Přece není možné, aby plnost neobsahovala taky trochu prázdnoty! Všichni zloději určitě nejsou zlí! V tom *ano* přece musí být i *ne*!

Už je to jasnější?

Snad by ani tolik nevadilo, kdyby se jednalo jen o výjimečný exces, nebo o nějakého pomateného bambulu. Ale to vám jsou schopni naservírovat i vysokoškolsky vzdělaní lidé. A takových je tolik...

V té souvislosti mě napadá, že nemohu nezmínit tradiční Pokušitelovy repliky. Většinou začínají nějak takhle. A proč by ne...? A nemohlo by...? A opravdu je to...? Nešlo by přece jen...? Neříkej mi, že... A co když...? A jak to víš...? To se mi nějak nezdá...

Ukážeme si to na jednom půvabném pořekadle. Je to velké jako slon, má to kly jako slon, má to chobot jako slon, bude to slon. A teď to uchopí inteligentní ďáblík.

A proč by to nemohlo být ještě něco jiného? A nemohl by to být třeba mamut? A opravdu je to slon? Nešlo by přece jen, aby to bylo něco jiného? Neříkej mi, že by to musel být zrovna slon. A co když to není slon? A jak víš, že je to slon? Nezdá se mi, že by to byl slon... (Více o tomto v eseji „Prší shora dolů“.)

Vnímáte to? Co je to jiného, než neustálé relativizování, zpochybňování, podrývání, podlamování a svádění k nejistotě? Samé destruktivní tendence! A proč byste si nemohli dát bene (ze zakázaného stromu)? Klidně okuste, nic se vám nestane, nezemřete... (Bůh lhal...)

Na moment se ještě vrátím k omylům, kterých jsem se držel po desetiletí já.

Hudba je (celý můj) život. Byl jsem celkem v jejím zajetí – vlastně ne ani tak v jejím, ale provozních souvislostí, které se na ni nabalují – organizování zkoušek, absolvování veřejných vystoupení, stěhování zvukových aparatur a hudebních nástrojů, hlídání termínů, cizelování instrumentálních dovedností, pozorování konkurence, sledování trendů a stylů, studování hudebních forem, zkoumání technických zařízení a potřebného vybavení, uff...

Bylo to tak zaměstnávající! Soustředit se pouze na tuto činnost jednak docela spolehlivě zahánělo myšlenky na nepříjemnosti, a jednak jsem v ní přirozeně začal vynikat, tedy mít pocit, že něco opravdu umím, a to ve mně konečně vytvářelo dojem, že jsem přece jen něco extra.

Teprve když jsem se z této dobrovolné pasti, kterou jsem si nastražil sám, vymanil, teprve pak jsem mohl daleko hlouběji proniknout do jemných zákoutí hudby a v plné míře docenit, jakou roli hraje a co vlastně znamená pro vnímavé bytosti.

Ale potom už beze mě ve svém středu, už jsem do ní nebyl po bradu ponořen, už ne jako poddaný, už jsem ji mohl vnímat s potřebným odstupem a nadhledem. Teprve poté jsem uviděl, jakým fenoménem je, a že je jediným společným spojovacím jazykem schopným přenášet emoce, které jinak slovy neumíme dost dobře vyjádřit. Osvobozením se z *provozu* hudby jsem k hudbě samé získal správný a zdravý vztah.

Často slyšíme v různých podobách: tanec je můj život, hokej je můj život, nemoh' bych dělat nic jiného, malování, rybaření, fotografování, jeviště, zvířátka... To vše je prohlašováno být jejich životem. (Zajímavé je, že jsem nikdy neslyšel, aby se někdo zasníl a prohlásil něco jako, práce státního úředníka je můj život. Nebo co třeba revizor, exekutor – můj život, soudní zapisovatelka, uklízečka – nemohla bych dělat nic jiného, apod.)

Všichni ti, kteří takhle mluví – a já dlouho nebyl výjimkou, nepřirozeně omezují svůj život limity jimi zvolené, oblíbené činnosti, čímž zbytečně redukuje variabilitu a bohatství svého života. A jeho svobodný prostor. Což o to, je to jejich věc. Ale okrádají tak nejen sebe, ale jsou-li součástí společenství lidí, pak i ostatní. Což zase snižuje kvalitu našich životů a zase z této strany pokrývá náhled na svět.

A pak tu byla ta druhá slepá cesta. Přesvědčení, že čím je člověk lepší, tím si zlepšuje šanci na trhu potenciálních partnerů (myšleno manželských a obdobných). Tak o tomhle bych mohl napsat novelu. Protože tíhnu k dodržování přirozeného řádu věcí a logika je rovněž disciplína, se kterou jsem nikdy neměl ani nejmenší problém, zdá se být teze o tom, že když budu lepší (potenciální partner), budu mít proto větší šanci u druhého pohlaví, zcela bez

jakýchkoli rozporů a námitek. Ohóóó! To je opravdu obludný omyl, na jehož grandióznost jsem dlouho, fakt dlouho nedohlédl.

Uvažoval jsem takhle. Poučím se z chyb svých i z chyb, které vidím na druhých, a kromě standardních klučičích schopností, jako jsou pro příklad síla, rozhodnost, přímost, zásadovost, samostatnost, velkorysost a držení slova, se přiučím se i tomu, co holkám u kluků často schází: empatii, porozumění, pochopení, projevům citu a něhy, schopnosti si s nimi povídat bez protlačování řešení, péči, touze patřit, a dalším a dalším, i třeba milování darujícímu, nikoli souložení pouze za účelem uchvátit a vybit napětí, které nedbá příliš na spokojenost druhého. Myslím, že se mi to do značné míry i podařilo.

Ale ouha! Ono to nefunguje.

Lidé si podvědomě, a je to tak správně, vybírají do páru jedince zásadně srovnatelné úrovně. K této větě bez emocí nelze nic chytrého dodat. Ale důsledek si umíme představit (dnes už i já).

Tak dávejte dobrý pozor na následující zákonitost. Čím jste lepší, připravenější, poučenější, a prostě kvalitnější, tím se množina možných partnerů pro vás zmenšuje, respektive tím máte menší šanci se s partnerem odpovídající kvalitativní hladiny vůbec potkat, neřku-li seznámit se a zkusit se domluvit na společném bytí. Takže je zcela v logice věci, že když jste opravdu zkušený a moudrý a vstřícní a plní porozumění, že tím vším už pravděpodobně nebudete mít koho obdarovat. A to je velmi, velmi smutné.

Je snad zákonitost, podle které si vybíráme sobě rovné, závadná? Není. Zlé je to, že lidé ve velké míře opravdu nejsou *tak* zkušený, *tak* poučení, *tak* moudrý, *tak* empatičtí, *tak* kooperující, *tak* zralí apod. Pokud tedy vůbec...

Jenom já jsem celá desetiletí věřil, že snad ano, a když už mi začalo docházet, že věc se asi bude mít jinak, nikdy bych nepomyslel, že těch, se kterými bych si něco chtěl začít (a ony se mnou), je tak tragicky málo.

Nejjednodušeji se totiž párují jednoduchá, poněkud bezpáteční, nepoučená a nedozralá individua s proměnlivými a obtížně definovatelnými názory (nebo zcela bez nich).

To, že mladší atraktivní ženy, tento deficit nepociťují, je pouze dočasný stav; dokud funguje jejich mládí a přitažlivost, dokud testosteron zadupe pod zem jakoukoli soudnost, nebo dokud samy nepřijdou na to, že pro ně jejich obdivovatelé vlastně nejsou přínosem.

Velmi zavádějícím a výživným mýtem je, že když si člověk něco přeje, tedy když něco opravdu, ale opravdu moc chce, a když tomu zároveň věří, tak se mu to určitě splní, určitě toho *jednou* dosáhne. No to je opravdu, ale opravdu nebetyčná pitomost planetárních rozměrů, jakých ve vesmíru zase tolik není.

I kdyby člověk chtěl jakkoli intenzivně, správně a kvalitně, dokonce i kdyby pro věc ze všech svých sil udělal vše, čeho by byl schopen, doslova maximum, nemusí se z jeho přání splnit vůbec nic. Ne snad náhodou, ne jako že sem tam něco nevyjde, jinak běžně ano. A dokonce to naopak může vyjít právě někomu, kdo zdaleka pro věc neudělal tolik, kdo jí nevěřil a možná ani moc nechtěl. Přímo zákonitě dojde k pozitivnímu výsledku pouze shodou okolností a jenom mimořádně. A těmi okolnostmi – těmi dost podstatnými okolnostmi – jsou myšlenky, touhy, přání a úsilí druhých lidí, našich bližních.

Kdysi před dvaceti lety se v zaměstnání o mě pokoušela moje podřízená, a to tak upřímně a neomaleně, že o tom věděli všichni kolegové, tedy nejméně asi dvacet pět lidí. Na nějakém sedánku k narozeninám šéfa – tedy mým narozeninám – se jedna, jinak moc hodná paní, nechala slyšet, že každá ženská dostane každého chlapa, když bude chtít.

Tak na to se podívejme. To je vlastně obdoba mýtu velké přání, opravdu, ale opravdu moc chtít, věřit, a stane se. Tak já už jsem to

nemoh‘ poslouchat a prohlásil jsem, že si tam sednu do takového ošoupaného křesla, šedesát minut se nebudu bránit, přesněji že nebudu dělat vůbec nic, a po hodince uvidíme a vyhodnotíme, jak paní inženýrka uspěla.

Asi jsem byl přesvědčivý, protože to dámy vzdaly hned na startu. Možná škoda, byl jsem celkem zvědav, co by asi tak mohlo následovat. Sice jsem na místě zřetelně prokázal obludnost takového názoru, co byl jenom chimérou, ale obávám se, že podobně jako v jiných případech, si hodná paní svůj přelud nosila svým životem i nadále. Někteří lidé jsou nepoučitelní.

Nedá mi to, abych nezmínil typický americký produkt prezentovaný ve filmech a seriálech. Ženský šovinismus navozující dojem, že každý muž se přece pokusí o každou ženu, zejména hlavní hrdinku. Tolikrát jsem to viděl, a neméně tolikrát jsem si přál aspoň na okamžik v takové scéně účinkovat, abych takové bludné optimistce mohl vpálit něco jako, tos upadla, ne! Nikdy to v těch situacích žádný chlap neudělal.

Ale přece se mi něco ne nepodobného přihodilo před časem, kdy jsem se zúčastnil na partnerských konstelacích. Jeden z nejznámějších konstelářů v republice (nejmenuji, abych mu nečinil reklamu) mě vybral reagovat na situaci, kdy žena neprojevuje o muže zájem. Jaká reakce, ať si jde! On ale stále chtěl věc protahovat a řešit.

Proboha, co ještě! Když ženská nemá zájem, když nechce, tak k čemu ji přemlouvát? Pan konstelář naznačil něco jako, že ona to třeba ještě neví, nebo neví určitě, a že by snad stálo za to to zkoušet, třeba si dá časem říct. A to už mě přímo nadzvedlo. Jestliže tohle neví, měla by se vrátit mezi dospívající mládež a nehrát hry dospělých.

Když mám hlad, ale vážně velký hlad, vím to. Když mě chytne zanedbaná šestka vpravo nahoře, vím to tak pregnantně, že mě to až mrzí. Jestliže mám ale před sebou ženu – potenciální životní

partnerku, a když po ní skutečně toužím, no tak to sakra musím vědět! To je událost pronikající až do morku kostí, daleko komplexnější a hlubší, než nějaká potřeba žvance nebo bolest zubů.

Zdá se však, že se i jiné ženy zhlédly v nadutosti těch zámořských. Před lety na jednom uzavřeném pracovišti, kde jsem absolvoval stáž, mi o něco starší kolegyně nepřehlédnutelně naznačovala, že bych neměl váhat a udělat jí, co se přece běžně dělá a očekává.

Taková věc mě nenapadla, protože jednak jsme v zaměstnání úplně z jiných důvodů, ale hlavně ona nebyla ta, se kterou bych toužil o příliš těsnou intimní blízkost. A víte, co ona na to? Že ho asi nemám!? Tedy zrovna jí se mi opak dokazovat nechtělo.

Chlap takhle nikdy nejedná. Když je odmítnut, je z toho rozladěný a smutný a kdoví co ještě, ale přemýšlí, kde on udělal chybu, v čem je jeho nedostatek. Ženy v klamném předsudku, že by je přece muž vždy měl chtít, nejsou ochotné připustit, že třeba nejsou tak atraktivní a budou zhrzeně tvrdit, že jemu nějaký ten spojovací orgán chybí!

Jedem mýtus za druhým.

A pak jsou tu docela známé mýtické propriety, jako třeba kolik jazyků znáš, tolikrát jsi člověkem. To tedy jo! Znam lidi, kteří umějí hned několik jazyků, ale pak třeba ani pořádně nezvládají svoji mateřskou řeč. A kromě toho mají i dost daleko do celého jednoho člověka. Takový Ježíš z Nazaretu by byl se svou úzkoprovodivou aramejštinou doslova ubožák.

Nebo co takové akademické tituly. Ty tu svoji nadutost křičí do světa, aniž by jejich nositel vůbec otevřel ústa. Tato označení přece dokazují – tedy jsou-li získána regulérně – pouze to, že jejich držitel absolvoval jakési vzdělávací zařízení a složil požadovanou závěrečnou zkoušku. Neposkytují žádnou informaci o tom, jak schopným je odborníkem, případně jakých pracovních výkonů je

v praxi schopen. A už vůbec to z něho nedělá hodnotnějšího člověka. I tyto nenápadné mýty, tyto obecně užívané pověry, malují svět a lidi v něm v barvách značně nevkusných.

Protože lidé se pohybují jen tak po povrchu. Na nic nemají čas, nevěnují důležitým věcem odpovídající pozornost, trochu sem, trochu tam... Tím nechávají prostor ve svém podvědomí nehlídaný a přepouštějí jej například reklamám. Proto se právě reklamám tak daří, zcela ovládají podvědomí lidí, kteří vnímají podněty jenom tak provizorně, nedůsledně a poněkud laxe. Je to tak strašně smutné! A všechno s jejich svolením. S jejich souhlasem se vzdávají svého vědomí a vlády nad sebou sama. No a to je pravá chvíle, aby nastoupily mýty a pověry.

Jenže co s tím? Žádná taktovka sebemocnějšího dirigenta neukončí falešně nebo nesprávně hranou skladbu a nezačne novou, na čisto, jen svým mávnutím, a jaksi za nás. I když bychom si to tisíckrát přáli. To musíme udělat sami!

Přemýšlejte o věcech, o sobě, o lidech. Poslouchejte dobře, co říkají, ani vy nemluvte jenom proto, aby z vás vyšel nějaký zvuk, byť by se jevil být sympatickým a zněl v uších okolí nádherně a přitažlivě. Napomáhejte porozumění. Vnímejte pozorně okolí a buďte pozorní k tomu, co se děje kolem vás.

Nespěchejte. Na tomto světě nemůžete nic uhnat, spěchat není kam. K trvalejšímu a na pevných hodnotách založenému životu spějeme rychlostí šedesát minut za hodinu. Ano, naše tělo, skafandr pro pobyt na fyzické planetě, jednou doslouží, a my je tady necháme, protože už nebude potřeba. Ale o tomto oblečení pro fyzický život na Zemi to celé přece není.

Budete-li ve dnech svého života pozorní a vnímaví, musíte zákonitě dojít k poznání, že mýty a pověry jsou zkrátka a neodvolatelně nepravdy a přivádějí jim naslouchající obdivovatele a propagátory do slepých uliček. Možná se vám může zdát, když se

tím tak probíráme a o čem tady dokola mluvíme, že mýtů a pověr je kolem nás habaděj. Že vlastně na cokoli narazíme, je něco jako mýtus nebo pověra.

No pardon! Nemohu za to, že lidé jsou v tomto ohledu velice kreativní, a namísto toho, aby otevřeli oči (a svá srdce) skutečnosti, raději si stavějí před svůj zrak kdovíjak prapodivné obrazy vylhaného světa, a to jenom proto, aby – jak se snad domnívají – je to před sebou samými a také druhými hodilo do lepšího světla. Lhát o tom by pak bylo zásadně totéž, jako si mýty a pověry rovněž pěstovat.

Je to nehezké čtení? Není vám to příjemné? No ano, popisujeme skutečnosti, které se na této Zemi a v tomto čase dějí, a dělají je lidé okolo nás. I nám nejbližší.

Proč se tedy jiní esejisté čtou dobře? Proč když i třeba hovoří o problémech, tak chmurně to od nich nevyzní?

Inu proto, že nechci věci přibarvovat jenom proto, aby se snad líp četly. Já nepotřebuji udržovat čtenáře v sladkém rozpoložení, jakože se vlastně nic neděje. Nebudu oslabovat fakta a nikoho falešně uklidňovat, že je to celkem v pořádku, anebo že mýty a pověry jsou snad důsledkem lidské přirozenosti, se kterou toho stejně moc nenaděláme. Nebudu jim lhát. Nemusím se starat o honorář za jednu normostránku. K ničemu mi není licoměrná přízeň, a už vůbec nemám zapotřebí vypínat hruď a říkat si pan spisovatel.

Proč si to všechno nenechám raději pro sebe? Proč to píšu? Není snadnější odpověď a já vám na ni přihraju.

Co uděláte vy, jakmile jednou otevřete oči a objevíte něco, co jste dosud nespatriili? Kdybyste poznali a pochopili, že věci jsou o dost jinak, než se hlásá všude kolem, a zakusíte, že je to konečně to, po čem prahnete, a po čem ve skutečnosti každá zdravá lidská bytost od nepaměti touží a kam směřuje? A kdybyste ty lidi kolem sebe měli rádi, nesnažili byste se jim minimálně aspoň říct, které

cesty tam někam vedou, a které jsou slepé...? Uviděli jste cíl vaší touhy a vašeho snažení, necháte si to pro sebe?

Nemám snad přece jen v této záležitosti pro vás nějakou příjemnější informaci? Ale jo.

Tak jako tak se jednou – nejspíše odchodem z fyzického prostředí – provalí, že všechny mýty a pověry jsou jenom mýty a pověry. Ta horší zpráva je, že není úplně totéž tento fakt přijmout teď, z vlastní vůle a tak nějak dobrovolně, anebo až potom, kdy na vás vybafne, kdy vy to nečekáte a nejste ani připraveni, což s sebou pochopitelně přinese také nějaké důsledky.

Mám rád lidi, když se snaží. Když uvažují, přemýšlejí, dají si říct, jsou schopni a ochotni se stále učit, když rostou v poznání a zkušenostech. I když se jim nedaří. To je vskutku jejich nádherná schopnost na sobě pracovat. Nevzdat to, nenechat to být, ne jako ovce jdoucí na porážku. To je činí krásnými, moudrými. To je odlišuje od všech ostatních pozemských tvorů. To je činí lidmi.

Láska není v tom, že se rozhodnete někomu lhát, zatemňovat skutečnost, kalit vodu, a to všechno jenom proto, aby se mohl domnívat, že je lepší (i když není), že vypadá před sebou i druhými líp (nevypadá), aby jen zkrátka ze sebe měl lepší pocit.

To je úplně vedle. To jsou ty slepé cesty poskládané z doktrín, pověr, mýtů, divných přesvědčení a všelijakých dalších podobných náhražek pravdivého pohledu na svět, na život, na druhé, na sebe, na všechno.

Člověk potřebuje pravdu! Ke všemu. K svému zdraví, pro své vědomí a svědomí, pro pevný a nezlomný postoj, proto, aby směřoval k dospělosti a zralosti (nezaměňovat s dospěláky a zkostnatělostí), potřebuje ji proto, aby rozpoznal lásku. A taky ji samu, pravdu. Pravda ještě nikdy nikoho nezabila. A ti, co tvrdí, že ano,

jsou mrtví už teď. Těm pak vážně asi nezbývá nic jiného, než náhražky, jakými jsou mezi jinými i mýty a pověry.

A na závěr ještě několik opravdu jedovatých mýtů:

- voliči ve volbách rozhodují o svých životech a posilují demokracii
 - banky jsou užitečné a potřebné instituce
 - bez peněz to nejde
 - politikům jde o veřejný zájem a o blaho národa
 - každý může být úspěšným podnikatelem, bude-li šikovný a schopný
 - pohlavní odlišnost platí pouze pro Zemi a to kvůli rozmnožování
 - v tom, že nakonec umře hajzl stejně jako poctivec, je spravedlnost
 - bůh se projevuje v církvi
 - nic jako bůh nebo vyšší inteligence neexistuje
 - všechno je relativní
 - Svatý Otec ve Vatikánu je svatý otec
 - láska může vyprchat/odeznít, a pak je správné se rozejít
 - Ježíš na konci dějin přijde ještě jednou (potřetí)
 - na Zemi bude na konci dějin ustanoveno království nebeské
 - žádná pravda není, všechno je pouze věcí názoru
 - náboženství je svou podstatou duchovní povahy
 - každý svého štěstí strůjcem
-